د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب، د ښوونکو د روزنې
او د ساینس د مرکز معینیت
د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي
کتابونو د تالیف لوی ریاست

اسلامي ښوونه او روزنه

جعفري مذهب

څلورم ټولګی

پــه
ه. له

د چاپ کال: ۱۳۹۰ هـ . ش.

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پوهنې وزارت
د تعليمي نصاب، د ښوونکو د روزنې
او د ساينس د مرکز معينيت
د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي
کتابونو د تاليف لوی رياست

د قرآن کريم زده کړه
او
اسلامي ښوونه او روزنه
جعفري مذهب
څلورم ټولګی

د چاپ کال: ۱۳۹۰ هـ . ش.

لیکونکی:

۱. محمد عزيز بختياری.
۲. سيد عبدالوهاب رحماني
۳. يار محمد باقري
۴. دين محمد جاويد

د تدقيق کميټې:

د پوهنې وزارت علمي غړي:

محمد عزيز بختياری، محمدباقر جعفری، سيدعبدالوهاب رحمانی، يار محمد باقری، سيد محمد حسين فرهنګ او فاروق انصاری.

د نورو اورګانو غړي:

۱. سيد حسين عالمي بلخي په ولسي جرګه کې د عدلی او قضايي کميسيون غړی.
۲. نعمت الله غفاري په ولسي جرګه کې د ښوونې او روزنې او عالي تحصيلاتو د ديني کميسيون غړی.
۳. مولوي عبدالعزيز په ولسي جرګه کې د ښوونې او روزنې، عالي تحصيلاتو او د دينی کميسيون غړی.
۴. قاضي نذير احمد حنفي په ولسي جرګه کې د تقنين د کميسيون معاون.
۵. سيد عبداللطيف سجادی، د افغانستان د شيعه علماوو د شورا غړی.
٦. مولوي عين النعيم د علماوو سراسری شورا غړی.

فرهنګي سياسي کميټه: د مؤلف مرستيال محمد سهراب ديدار د تعليمي نصاب د پراختيا او درسي کتابونو د تأليف رياست علمي او مسلکي غړی.

د مطالبو فهرست

د قرآن کريم زده کړه

د قرآن کريم زده کړه ۱-۱۰

د اسلامي ښوونې او روزنې مضمون

لومړی فصل: عقايد ۱۱-۲۴
دويم فصل: احکام ۲۵-۴۰
دريم فصل: آداب او اخلاق ۴۱-۵۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

د پوهنې د وزیر پیغام

ګرانو ښوونکو او زده کوونکو،

ښوونه او روزنه د هر هېواد د پراختیا او پرمختګ بنسټ جوړوي. تعلیمي نصاب د ښوونې او روزنې مهم توکی دی چې د علمي پرمختګ او ټولنې د اړتیاوو له مخې رامنځته کیږي. څرګنده ده چې علمي پرمختګ او ټولنیزې اړتیاوې تل د بدلون په حال کې وي. له دې امله لازمه ده چې تعلیمي نصاب هم علمي او رغنده انکشاف ومومي. البته نه ښايي چې تعلیمي نصاب د سیاسي بدلونونو او د اشخاصو د نظریو او هیلو تابع شي.

دا کتاب چې نن ستاسو په لاس کې دی، پر همدې ارزښتونو چمتو او ترتیب شوی دی. علمي ګټورې موضوعګانې پکې زیاتې شوې دي. د زده کړې په بهیر کې د زده کوونکو فعال ساتل د تدریسي پلان برخه ګرځېدلې ده.

هیله من یم دا کتاب له لارښوونو او تعلیمي پلان سره سم د فعالې زده کړې د میتودونو د کارولو له لارې تدریس شي او د زده‌کوونکو میندې او پلرونه هم د خپلو لوڼو او زامنو په باکیفیته ښوونه او روزنه کې پرله پسې ګډه مرسته وکړي چې د پوهنې د نظام هیلې ترسره شي او زده‌کوونکو او هېواد ته ښې بریاوې ور په برخه کړي.

زه پر دې ټکي پوره باور لرم چې زموږ ګران استادان او ښوونکي د تعلیمي نصاب په رغنده پلي کولو کې ستره دنده او درونه مسؤولیت لري.

د پوهنې وزارت تل زیار کاږي چې د پوهنې تعلیمي نصاب د اسلام د سپېڅلي دین له بنسټونو، د وطن دوستۍ د پاک حس په ساتلو او علمي معیارونو سره سم د ټولنې د څرګندو اړتیاوو له مخې پراختیا ومومي.

په دې ډګر کې د هېواد له ټولو علمي شخصیتونو، د ښوونې او روزنې له پوهانو او د زده‌کوونکو له میندو او پلرونو څخه هیله لرم چې د خپلو نظریو او رغنده وړاندیزونو له لارې زموږ له مؤلفانو سره د درسي کتابونو په لا ښه تالیف کې مرسته وکړي.

له ټولو هغو پوهانو څخه چې ددې کتاب په چمتو کولو او ترتیب کې یې مرسته کړې، له ملي او نړیوالو درنو موسسو، او نورو ملګرو هېوادونو څخه چې د نوي تعلیمي نصاب په چمتو کولو او تدوین او د درسي کتابونو په چاپ او وېش کې یې مرسته کړې ده، منته او درناوی کوم.

ومن الله التوفیق

فاروق وردګ

د افغانستان د اسلامي جمهوریت د پوهنې وزیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن کریم د زده کړې مضمون
د حفظ کولوبرخه (۱)

لومړی لوست:

دفاتحې سورت (حفظ, تلاوت اوتجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝١
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝٢ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝٣
مٰلِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ ۝٤ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ ۝٥
اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ ۝٦ صِرَاطَ الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّآلِّيْنَ ۝٧

دویم لوست:

د الاخلاص سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۝١ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۝٢ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ
يُوْلَدْ ۝٣ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُوًا اَحَدٌ ۝٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم لوست:

د الفلق سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝
قُلْ أَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝١ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝٢ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا
وَقَبَ ۝٣ وَمِنْ شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِى الْعُقَدِ ۝٤ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ۝٥

ځلورم لوست:

د الناس سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝
قُلْ أَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۝١ مَلِكِ النَّاسِ ۝٢ إِلٰهِ النَّاسِ ۝٣
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ ۵ الْخَنَّاسِ ۝٤ الَّذِىْ يُوَسْوِسُ فِىْ
صُدُوْرِ النَّاسِ ۝٥ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ۝٦

د تلاوت برخه (۱)

پنځم لوست :

دالعلق سورت له (۱_____۵) آیتونه (تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝
إِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِىْ خَلَقَ ۝١ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝٢
إِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۝٣ الَّذِىْ عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝٤ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا
لَمْ يَعْلَمْ ۝٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم لوست :

دالعلق سورت له (۲___۱۲) آیتونه (تلاوت او تجوید)

كَلَّآ إِنَّ الْإِنسَانَ لَيَطْغَىٰٓ ﴿٦﴾ أَن رَّءَاهُ اسْتَغْنَىٰٓ ﴿٧﴾ إِنَّ
إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰٓ ﴿٨﴾ أَرَءَيْتَ الَّذِى يَنْهَىٰ ﴿٩﴾ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰٓ ﴿١٠﴾
أَرَءَيْتَ إِن كَانَ عَلَى الْهُدَىٰٓ ﴿١١﴾ أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰٓ ﴿١٢﴾

اووم لوست:

د العلق سورت له (۱۳______۱۹) آیتونه (تلاوت او تجوید)

أَرَءَيْتَ إِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰٓ ﴿١٣﴾ أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ﴿١٤﴾ كَلَّا
لَئِن لَّمْ يَنتَهِ لَنَسْفَعًۢا بِالنَّاصِيَةِ ﴿١٥﴾ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ﴿١٦﴾
فَلْيَدْعُ نَادِيَهُۥ ﴿١٧﴾ سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ﴿١٨﴾ كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ
وَاقْتَرِب ۩ السجدة ﴿١٩﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم اونهم لوستونه:

د التين سورت (تلاوت او تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
وَالتِّيْنِ وَالزَّيْتُوْنِ ۝١ وَطُوْرِ سِيْنِيْنَ ۝٢ وَهٰذَا الْبَلَدِ الْاَمِيْنِ ۝٣
لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِيْۤ اَحْسَنِ تَقْوِيْمٍ ۝٤ ثُمَّ رَدَدْنٰهُ اَسْفَلَ
سٰفِلِيْنَ ۝٥ اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُوْنٍ ۝٦
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّيْنِ ۝٧ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَحْكَمِ الْحٰكِمِيْنَ ۝٨

لسم اويوولسم لوستونه:

د الشرح سورت (تلاوت او تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۝١ وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ ۝٢
الَّذِيْۤ اَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۝٣ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۝٤ فَاِنَّ مَعَ
الْعُسْرِ يُسْرًا ۝٥ اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝٦ فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ ۝٧
وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ۝٨

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسم او دیارلسم لوستونه :

د الضحی سورت (تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
وَالضُّحٰى ﴿١﴾ وَالَّيْلِ اِذَا سَجٰى ﴿٢﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلٰى ﴿٣﴾
وَلَلْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْاُوْلٰى ﴿٤﴾ وَلَسَوْفَ يُعْطِيْكَ رَبُّكَ
فَتَرْضٰى ﴿٥﴾ اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيْمًا فَاٰوٰى ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَآلًّا
فَهَدٰى ﴿٧﴾ وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَاَغْنٰى ﴿٨﴾ فَاَمَّا الْيَتِيْمَ فَلَا تَقْهَرْ ﴿٩﴾
وَاَمَّا السَّآئِلَ فَلَا تَنْهَرْ ﴿١٠﴾ وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

د حفظ کولو برخه (۲)

څوارلسم لوست :

د تبّت سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
تَبَّتْ يَدَآ اَبِىْ لَهَبٍ وَّتَبَّ ﴿١﴾ مَآ اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهٗ وَمَا
كَسَبَ ﴿٢﴾ سَيَصْلٰى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾ وَّامْرَاَتُهٗ حَمَّالَةَ
الْحَطَبِ ﴿٤﴾ فِىْ جِيْدِهَا حَبْلٌ مِّنْ مَّسَدٍ ﴿٥﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځلسم لوست:

د النصر سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ○
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ
اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

شپاړسم لوست:

د الکوثر سورت: (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ○
إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿٢﴾ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾

اوولسم لوست:

د الکافرون سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ ○
قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾ وَ
لَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته لسم لوست:

د الماعون سورت (حفظ, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
أَرَءَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ ﴿١﴾ فَذَٰلِكَ الَّذِي يَدُعُّ الْيَتِيمَ ﴿٢﴾ وَ
لَا يَحُضُّ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ ﴿٣﴾ فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾ الَّذِينَ هُمْ عَن
صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿٥﴾ الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ ﴿٦﴾ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ﴿٧﴾

نولسم لوست :

د قريش سورت (حفظ، تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ ﴿١﴾ إِيلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ﴿٢﴾ فَلْيَعْبُدُوا
رَبَّ هَٰذَا الْبَيْتِ ﴿٣﴾ الَّذِي أَطْعَمَهُم مِّن جُوعٍ وَآمَنَهُم مِّنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلم لوست :

د الفيل سورت (حفظ، تلاوت او تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ (١) أَلَمْ يَجْعَلْ
كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ (٢) وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ (٣)
تَرْمِيهِم بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ (٤) فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ (٥)

دتلاوت برخه(٢)

يو ويشتم لوست :

د الشمس سورت له (١ــــ ١٠) آيتونه (، تلاوت او تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا (١) وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا (٢) وَالنَّهَارِ إِذَا
جَلَّاهَا (٣) وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا (٤) وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا (٥)
وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا (٦) وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا (٧) فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا
وَتَقْوَاهَا (٨) قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّاهَا (٩) وَقَدْ خَابَ مَن دَسَّاهَا (١٠)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ویشتم لوست:

د الشمس سورت له (۱۱___۱۵) آیتونه (تلاوت او تجوید)

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَآ ﴿١١﴾ إِذِ انۢبَعَثَ أَشْقَىٰهَا ﴿١٢﴾ فَقَالَ لَهُمْ
رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ﴿١٣﴾ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ
عَلَيْهِمْ رَبُّهُم بِذَنۢبِهِمْ فَسَوَّىٰهَا ﴿١٤﴾ وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿١٥﴾

در ویشتم لوست:

داللیل سورت له (۱____۷) آیتونه (, تلاوت او تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ ﴿١﴾ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ ﴿٢﴾ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ
وَالْأُنثَىٰ ﴿٣﴾ إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّىٰ ﴿٤﴾ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ﴿٥﴾
وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ ﴿٦﴾ فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَىٰ ﴿٧﴾

ثلیرویشتم لوست:

داللیل سورت له (۸____۱۳) آیتونه (تلاوت او تجوید)

وَأَمَّا مَنۢ بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ ﴿٩﴾
فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَىٰ ﴿١٠﴾ وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ ﴿١١﴾
إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ ﴿١٢﴾ وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ﴿١٣﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه ویشتم لوست:

د اللیل سورت له (۱۴___۱۲) آیتونه (تلاوت او تجوید)

فَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ﴿۱۴﴾ لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى ﴿۱۵﴾
الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿۱۶﴾

شپږ ویشتم لوست :

د اللیل سورت له (۱۷____۲۱) آیتونه (تلاوت او تجوید)

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ﴿۱۷﴾ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ﴿۱۸﴾
وَمَا لِأَحَدٍ عِندَهُ مِن نِّعْمَةٍ تُجْزَىٰ ﴿۱۹﴾ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ
رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ ﴿۲۰﴾ وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ ﴿۲۱﴾

دحفظ اوتلاوت برخې ته مراجعه

اووه ویشتم لوست:

د حفظ شویو اوتلاوت شویو سورتونو تکرار.

لومړی برخه: عقـــاید

لومړی لوست

د نړۍ پیدا کوونکی

موخه: دنړۍ د پیدا کوونکي پیژندل.

پوښتنې:

۱. آیا فکر مو کړی دی، چې نړۍ ځومره لویه ده؟
۲. آیا پوهېږئ، چې دغه لویه نړۍ چا پیدا کړې ده؟

د الله تعالی د پیژندنې لپاره تر ټولو آسانه او غوره لاره د هغه په مخلوقاتو کې غور کول دي. لکه څرنګه چې انسان کله یو لوی او پیچلی ماشین ووینی نودې خبرې ته متوجه کیږي چې د دغه ماشین جوړوونکی یو لائق او تکړه انجینر دی. همدارنګه کله چې د طبیعي شیانو یو لوی یا ښایسته شي ته وګوري فکر کوي او متوجه کیږي چې د دغو شیانو جوړوونکی ډیر پوه، حکیم او عالم ذات دی.

د مثال په ډول: کله چې د الله تعالی د مخلوق په توګه د انسان وړتیاوو ته ځیر کیږو ګورو چې انسان یو ډیر پیچلی او د ډول ډول وړتیاوو لرونکی موجود دی، کله چې انسان د پرمختللو بشري مصنوعاتو سره پرتله کړو نو د انسان نورې وړتیاوې هم راته څرګندیږي.

د مثال پـه ډول: کمپیوټر د انسان د ډیرو مهمو اختراعګانو څخه دی، ډیر کارونه سر ته رسوي، ګڼ شمیر معلومات تجزیه کوي او څېړي یې. کمپیوټر د معلوماتو په څېړلو او تجزیه کولو کې ډیره وړتیا لري خو په موږ کې داسې وړتیاوې شته چې له کمپیوټر څخه ډیرې پرمختللې دي. کمپیوټر یوازې هغه کارونه سرته رسوي چې د هغو امر ورته شوی وي، په داسې حال کې چې د انسان داخلي قواوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې پیچلي او حیرانوونکي کارونه سرته رسوي چې کمپیوټر د هغو کارونو په کولو هیڅ توان نه لري. انسان د عقل او ډول ډول داسې احساساتو لرونکی دی چې کمپیوټر او نور ماشینونه ورسره سیالي نه شي کولای.

کمپیوټر چې یو ډیر پیچلي ماشین دی په دې دلالت کوي چې جوړونکی یې ډیر ماهر او تکړه انجنیر دی، نو دغه نړۍ دخپل لوی والي او پیچلې توب سره پر دې دلیل دی چې پیدا کوونکی یې لوی عالم او قدرتمن ذات دی. هغه ذات چې دغه قوي، حیرانوونکي استعدادونه او وړتیاوې یې په موږ کې پیدا کړي دي.

الله تعالی قوي او عالم ذات دی، چې زموږ او د ټولو مخلوقاتو پیدا کوونکی دی. انسان او نړۍ یې سره له دومره لوی والي ښایسته پیدا کړې ده.

هڅونه:

۱. زده کوونکي دې لوست په غور ولولي او خپل نظرونه دې بیان کړي.

۲. زده کوونکي دې د کمپیوټر په ځای یو بل مثال بیان کړي.

ارزونه:

۱. ښوونکی دې له زده کوونکو څخه پوښتنه وکړي چې د انسان استعدادونه او وړتیاوې څرنګه د الله تعالی په وجود باندې دلالت کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نړۍ یوازینی څښتن

موخه: دالله تعالی له یو والي سره آشنايي.

پوښتنې:

۱. آیا پوهیږئ چې الله تعالیٰ یو او یوازی دی؟
۲. آیا د الله تعالی د یو والي په معنیٰ باندې پوهیږئ؟

کله چې خپل شا و خوا ته وګورو نو د مخلوقاتو تر منځ عجیب او حیرانوونکی نظم وینو.

د مثال په ډول: ځمکه د لمر په شاو خوا راګرځي چې له هغې څخه د کال څلور فصلونه منځته راځي. په خپل محور باندې د ځمکې د ګرځیدلو له امله شپه او ورځ مینځ ته راځي. کله چې دلمر وړانګې ځمکې ته ورسیږي د سمندر یوه اندازه اوبه، چې په بخار بدلې شوې وي، په وریځ باندې بدلیږي. باد وریځې وچو سیمو ته وړي او له هغو څخه باران اوري دښتې او غرونه زرغونه وي.

حیوانات له اوبو او وښو څخه تغذیه کوي. ا نسان له اوبو، نباتاتو او حیواناتو څخه د غذا په ډول ګټه اخلي، چې د لمر، ځمکې، وریځې، باد اوډیرو نورو شیانو د مرستې په پایله کې منځ ته راغلي او لوی شوي دي.

سعدي صاحب چې د فارسي ژبې مشهور شاعر دی په دې اړه ویلي دي.

ابر و باد مه و خورشید وفلک همه درکارند تاتو ناني به کف آری و به غفلت نخوری

ژباړه: وریځ، باد، سپوږمۍ، لمر او آسمان ټول لاس په کار دي چې تاسې خپله ډوډۍ په خپل لاس پیدا کړئ او په غفلت سره یې و نه خورئ.

دغه نظم او یو والی د هغه حیرانوونکي نظم یوه کوچنۍ برخه ده چې په نړۍ او زموږ په شاو خوا کې موجود دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دغه نظم او یووالی څخه څه شی زده کوو؟ د نړۍ په موجوداتو کې نظم پردې دلیل دی چې د نړۍ پیدا کوونکی یو دی، که چیرې په نړۍ کې له یو الله تعالی څخه پرته نور خدایان هم وای نو دهغو تر منځ اختلاف پیدا کیده او دنړۍ نظم به ګډوډیده . د هغه پیدا کوونکی او اداره کوونکی یوازې الله تعالی دی. الله تعالی هم د نړۍ د پیدا کوونکي د یووالي لپاره په قرآن کریم کې د موجوداتو په نظم دلیل نیولی دی، لکه چې فرمایلی یې دی:

(لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا) د انبیاء سورت ۲۲ آیت.

ژباړه: که چیرې په ځمکه او آسمان کې غیر له الله تعالی څخه بل معبود موجود وای نو خامخا دواړه به ګډوډ شوی وو.

نو څرنګه چې په نړۍ کې نظم موجود دی او ځمکه او آسمان ویجاړ او خراب شوی نه دي نو معلومه ده چې یو الله تعالی موجود دی او پرته له هغه څخه بل الله وجود نه لري.

هڅونه:

۱. لوست په ډیره ځیرکتیا سره مطالعه کړئ اولنډیز یې په پنځو کرښو کې ولیکئ.

۲. د(لوکان.........) مبارک آیت حفظ کړئ او استدلال یې توضیح کړئ.

۳. د شعر معنی په دوو کرښو کې واضح کړئ.

ارزونه:

۱. د نړۍ نظم د............دلیل دی.

۲. مبارک آیت وایي که چیرې څو خدایان موجود وای نو نړۍ به ویجاړه او خرابه شوې وه اودا چې نن ورځ ځمکه او آسمان نه دی ویجاړ او خراب شوي د دې معنی دا ده چې نو یوازې یو...........موجود دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الله تعالی صفتونه

موخه: د الله تعالی د صفتونو پیژندنه او د انسان په ژوند کې د هغو اثر.

پوښتنې:

۱. د الله تعالی د صفتونو له جملې څخه له کوم صفت سره آشنا یاست؟
۲. ستاسو په نظر د الله تعالی د صفتونو پیژندنه د انسان په ژوند باندې څرنګه اثر کوي؟

الله تعالی ، ډېرو او ښکلو صفتونو او نومونو درلودونکی دی. الله تعالی عالم، لیدونکی، پیاوړی، ښېونکی او مهربان ذات دی. الله تعالی د ټولو کمالیه صفتونو لرونکی او له هر عیب او نیمګړتیا څخه پاک دی. کله چې موږ د الله تعالی صفتونه وپیژنو، زموږ علم او پوهه د الله تعالی په باره کې چې زموږ پیدا کوونکی او معبود دی زیاتیږي او د یقین مرحلې ته رسیږي.

همدا رنګه د الله تعالی د صفتونو پیژندنه د کمالاتو د پیژندنې په معنی ده چې له دې لارې موږ کولی شو د خپل کمال لپاره کوښښ وکړو.

د الله تعالی ځینې صفتونه داسې دي چې یوازې له الله تعالی سره ښایي. لکه یووالی مګر ډېر صفتونه د الله تعالی داسې دي چې انسان ور باندې ستایل کیدای شي. نو انسان باید کوښښ وکړي تر څو هغه په خپل ځان کې پیدا او تقویه کړي. له دې مخې د الله تعالی د صفتونو پیژندنه د دې سبب کیږي چې موږ هم باید په خپل ځان کې د هغو صفتونو د پیدا کولو او تقویه کولو په لټه او کوښښ کې واوسو.

د بېلګې په توګه: کله چې وپوهیږو الله تعالی عالم دی او همدارنګه وپوهیږو چې علم د انسان د کمال سبب کیږي هغه وخت باید کوښښ وکړو او تر خپله توانه له علم څخه چې د کمال یو صفت دی خپل ځان برخمن کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الله تعالی څو صفتونه دلته تر څیړنې لاندې نیسو.

۱. **ښښل**: الله تعالی ښښوونکی او (غفور) دی نو موږ هم باید کوښښ وکړو تر خپل توانه پورې د نورو تېر وتنې وښښو او ترې تېر شو.

۲. **مهرباني**:- الله تعالی مهربان او (رحیم) دی. نو موږ هم باید په نورو باندې مهرباني وکړو او د کینې او دښمنۍ ټول ډولونه له ځان څخه لرې کړو.

۳. **لیدل اوریدل**: الله تعالی پر ټولو عالم دی هر څهویني او هر څه اوري. د الله تعالی له دغو صفتونو څخه موږ داسې پند او عبرت اخلو چې الله تعالیٰ زموږ ټول کارونه ویني او زموږ ټولې خبرې اوري، نو باید هر وخت کوښښ وکړو چې بد کار را څخه پیښ نه شي او هیڅ وخت ګناه ونه کړو. ځکه چې الله تعالی زموږ ټول اعمال ویني، آن تر دې چې زموږ نیت او فکر هم ویني البته دا باید په یاد ولرو چې دغه ذکر شوي صفتونه په الله تعالی کې په پوره او کامل ډول سره وجود لري مګر انسان د خپل توان په اندازه له هغو څخه برخمن کیږي.

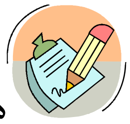

هڅونه:

۱. د جومات د امام په مرسته د الله تعالی لس صفتونه ولیکئ او دا وواییئ چې موږ له هغو څخه څه پند اخلو.

۲. دا توضیح کړئ چې د الله تعالی د صفتونو پیژندنه زموږ لپاره څه ګټې لري؟

ارزونه:

۱. آیا زده کوونکو د الله تعالی د صفتونو مفهوم زده کړی دی؟

۲. آیا زده کوونکو د الله تعالی د صفتونو ګټې زده کړې دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغمبرانو ته دانسانانو اړتیا

موخه: پیغمبرانو(ع) ته د انسانانو په اړتیاوو باندې پوهېدل.

پوښتنې:

١. ولی انسانان پیغمبرانو ته اړتیا لري؟
٢. پیغمبران کوم کارونه سرته رسوي؟

الله تعالی انسان ته فکر او عقل ورکړی دی. هغه ته یې په ډېرو موجوداتو غوره والی ورکړی دی. انسان د خپل عقل او فکر په واسطه کولی شي خپل ژوند په هغه ډول چې زړه یې غواړي جوړ کړي او خپلې ټولنیزې اړیکې په هغه ډول چې خوښوي یې تنظیم کړي.

انسانان د حیواناتو برعکس فکر کولای شي او له خپلو پخوانیو تجربو څخه د اوس او راتلونکی لپاره ګټه اخلي. انسانانو د خپلو دغو فوق العادة وړتیاوو په برکت لوی تمدنونه جوړ کړی او دپام وړ علمي او صنعتي پر مختګونه یې کړي دي. څرنګه چې پوهېږو انسان هوا ته ځي نورو سیاروته سپوږمکۍ لیږدوي. له کمپیوټر څخه چې د انسان په لاس جوړه شوی یوه پر مختللې دستګاه ده د ډیرو معلوماتو د څیړلو او د ډیرو کارونو د سرته رسولو لپاره ور څخه ګټه اخلي.

ستاسو په اند انسان کولی شي چې د خپل فکر او قوي عقل په سبب باندې په ټولو مشکلاتوبریالی شي او د بشر له لاربښوونې پرته بلې لوړې لاربښوونې ته اړتیا ونه لري؟ امکان لري چې ستاسو له جملې څخه ځینې په هو ځواب درکړي. مګر حقیقت داسې نه دی.

انسان سره له هغو ټولو پیاوړ تیاوو چې لري یې، خو بیا هم عقلي او فکري قوې یې ډیرې محدودې دي او د نړۍ په هکله یې معلومات ډیر کم دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بېلګې په توګه: انسانان د الله تعالی د پیغمبرانو له لارښوونې پرته نه شي کولی چې الله تعالی په سمه معنی سره وپېژني، یا له مرګ څخه وروسته بله نړۍ وپېژني. همدارنګه نه شي کولای دالله تعالی له دین څخه، چې د انسان د بریالي توب او نیکمرغۍ سبب کېږي پوره معلومات حاصل کړي.

له دې کبله انسان هر وخت د الله تعالی پیغمبرانو ته اړتیا لري ؛ تر څو الله تعالی خلکو ته په سم ډول وروپېژني، دالله تعالی دین سره له ټولو جزئیاتو خلکو ته تعلیم کړي او اخروي ژوندون خلکو ته وروپېژني.

لنډیز: انسانان الهي لارښوونې ته اړتیا لري تر څو د ژوند موخه او لاره خلکو ته وروپیژني چې دغه کار انسانان د خپل عقل او فکر په زور سرته نه شي رسولی.

هڅونه:

۱. زده کوونکي دې په پنځه کسیزو ګروپونو ووېشل شي او لاندې جدول دې ډک کړي.

۲. پیغمبرانو ته د انسانانو د اړتیاو په باره کې خپل نظرونه وړاندې کړئ.

د انسان پیاوړتیا	د انسان کمزوري

ارزونه:

آیا زده کوونکي پیغمبرانو ته د انسانانو اړتیا درک کړې ده؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم لوست

د الهي پیغمبرانو دندې

موخه: د الهي پیغمبرانو له دندو سره آشنایي.

پوښتنې:

۱. ستاسې په نظر الله تعالی پیغمبران د څه لپاره رالېږلي دي؟

۲. که چېرې د خلکو په منځ کې پیغمبران نه وای څه به شوي و؟

تاسې هغه سړی په نظر کې ونیسئ، چې په سوځوونکي بیابان کی په لاره روان وي، ورځ هم پای ته نږدې وي او مسافر سړی تږی، وږی او ستومانه شوی وی. بده لا دا چې لاره یې هم ورکه کړی وي اونه پوهېږي چې په کوم لور لاړ شي. له ده سره د خوړلو او څښلو هېڅ داسې څیز نه وي، چې د هغو په مرسته زیاته لاره ووهي. له دې امله باید تر ټولو لنډه لاره کلي ته پیدا کړي پرته له هغې به د تندې او لوږې له لاسه د مرګ کندی ته لوېږي. له بله پلوه داهم کېدای شي، چې ځینې لارې ځنګلونو او یا لویو غرونو ته تللې وي چې هلته د ځیروونکو حیواناتو ویره موجوده وي.

نو فکر وکړئ که په دغه حالت کې یو په آس سپور سړی له کومې لارې راورسیږي او مسافر سړی ترې و پوښتي چې کلي ته تر ټولو نږدې او له ویرې څخه په امن لاره کومه ده؟

هغه په ځواب کې ور ته ووایي چې هغه کلي ته درسیدو په لاره کې یو لوی دریاب دی، خو فکر کوه چې په دریاب ورګډ نه شې ځکه چې یا خو به ډوب شې او یا به دې تمساح وخوري بلکه په هغه پله باندې چې د فلانۍ ونې تر څنګ جوړ دی تیر شه.

که ښه ځیر شو زموږ ټولو انسانانو حال هم د هغه مسافر په شان دی. که پیغمبران نه وای نو انسانان نه پوهیدل چې له مرګ څخه وروسته ژوندون څرنګه دی، او په دنیا کې باید څه کار وکړي تر څو چې د آخرت ژوندون یې ښه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغمبران د انسانانو لارښوونکي دي چې الله تعالی د انسانانو د لارښوونې لپاره رالیږلي دي. پیغمبران موږ ته وایي چې په دنیا کې باید کوم کارونه سرته ورسوؤ ترڅو هم په دنیا کې ښه ژوند ولرو او هم په آخرت کې د ښه ژوند خاوندان شو. د الهي پیغمبرانو له جملې څخه حضرت محمد (ص) تر ټولو وروستنی او غوره دی. حضرت محمد (ص) د الله تعالی له لوري څخه راغی تر څو انسانانو ته وښیي چې په دنیاکې څرنګه ژوند وکړي چې په دنیا او آخرت کې د ښه ژوند څښتن شي. حضرت محمد (ص) انسانانو ته د اسلام ښکاره دین بیان کړ هغه دین چې د الله تعالی د دینونو تر ټولو وروستی او تر قیامت پورې به باقي وي. دا دین د انسان د ژوند لپاره یو مکمل پروګرام دی چې که انسان له هغه څخه په ښه ډول پیروي وکړي نو په دنیا او آخرت کې به د ښه ژوند څښتن شي.

هڅونه:

۱. پورتنی لوست په لسو کرښو کې په لنډ ډول ولیکئ.

۲. د جومات د امام په مرسته په قرآن کریم کې داسې آیت پیدا کړئ چې د پیغمبرانو دندې بیانوي.

ارزونه:

۱. انسان د هغه مسافر په ډول دی چې لاره یې ورکه کړې وي. لکه................

۲. الهي پیغمبران انسانانو ته دا لارښوونه کوي چې په دنیا کې باید څه کارونه سرته ورسوي تر څو ....

۳. د اسلام مبارک دین به تر .... باقي پاتې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رحمت نبي

موخه: د الله تعالی د رسول (ص) له شخصیت سره آشنائي.

پوښتنې:

۱. موږ ته ولې د الله تعالی د رسول (ص) پیژندنه ضرور ده؟

۲. پیغمبر(ص) څرنگه د کوښښ نمونه وو؟

انسانان کمال ته درسیدلو لپاره لارښوونې ته اړتیا لري. د انسانیت تر ټولو غوره لارښوونکي د الله تعالی پیغمبران دی.

حضرت محمد (ص) چې د انبیاؤ څخه تر ټولو روستنی خو تر ټولو لوی پیغمبر دی، د ژوند په ټولو برخوکې دبشر لپاره بیلگه اومثال دی.

که چیرې انسانان په ځانگړې توگه مسلمانان، د نبي کریم(ص) له شخصیت څخه دبیلگې په ډول استفاده وکړي او هغه په خپل فردي او ټولنیز ژوند کې عملي کړي له دایمي نیکمرغۍ څخه به برخمن او هر وخت به بریالي وي.

د نبي کریم(ص) د شخصیت د ځانگړتیاوو له جملې څخه یو هم د نبي کریم(ص) کوښښ دی. حضرت محمد (ص) الهي او لوړو موخو ته د رسیدو لپاره ډیره پابندي او کوښښ کولو. د کوښښ په باره کې دنبي کریم(ص) دغې کیسې ته پاملرنه وکړئ. د مکې مشرکانو چې کله د نبي کریم(ص) د تبلیغاتو په مقابل کې خپل هر ډول کار بې گټې ولید او په دې یې باور شو چې هیڅکله د اسلام د پرمختگ او پراخوالي مخه نه شي نیولی. دوی داسې خیال وکړ چې نبي کریم(ص) به هم زموږ په څیر غواړي چې مال او دنیوي مقام تر لاسه کړي تصمیم یې ونیو چې هغه (ص) ته پیسې او مقام مخکې کړي تر څو له خپلو تبلیغاتو څخه لاس واخلي. نو دمکې څو تنه قومي مشران د نبي کریم(ص) تره، ابوطالب ته راغلل او ورته ویې ویل، ای ابو طالبه! محمد ته ووایه که مال او دولت غواړي دومره دولت به ورکړو چې په قریشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې له ټولو څخه مالدار شي. او که دبدبه او مقام غواړې د حجاز حکومت به دده په اختيار کې ورکړو. هره غوښتنه چې لري موږ تيار يو چې غوښتنه يې پوره کړو، خو د ټولو په بدل کې له ده څخه دا غوښتنه لرو چې له خپلې ادعا څخه لاس په سر شي او زموږ له بتانو سره کار ونه لري. ابو طالب د مکې د قومي مشرانو غوښتنې نبي کريم(ص) ته وړاندې کړې نبي کريم(ص) د هغوی په ځواب کې و فرمايل:

«په الله تعالی قسم کوم که لمر زما په ښي لاس او ځلانده سپوږمۍ زما په چپ لاس کې راکړي، يعنې د نړۍ ټول توان، دولت او ښايست ماته را وبښې بيا به هم له دغه الهي ماموريت څخه تر هغه لاس وا نه خلم تر څو په دې لاره کې برلاسی او يا شهيد شم. کاکا جانه! دغو خلکو ته ووايه چې د ذکر شويو وړانديزونو په ځای دې يوازې (لااله الاالله) ووايي تر څو په دنيا او آخرت کې بريالي شي.

د مکې بت پرستانو چې کله وليد، چې نبي کريم (ص) د دوی غوښتنو ته هيڅ ارزښت ورنه کړ نو په نبي کريم(ص) او دهغو په وفا دارو ملګرو يې خپلو ظلمونو ته زور ورکړ.

هغه پند او عبرت چې موږ يې د نبي کريم(ص) له دغه چلند څخه اخلو دا دی چې انسان بايد دالله تعالی په لاره کې هيڅ تنبلي او سستي و نه کړي. موږ مسلمانان دنده لرو چې د خپل برياليتوب لپاره له هر ډول امکاناتو څخه ګټه واخلو. موږ بايد خپلو لوړو او پاکو موخو ته د رسيدو په لاره کې سستي او تنبلي ونه کړو. موږ بايد له مشکلاتو سره د مخامخ کيدو په صورت کې نا اميده نه شو او خپلې موخې هيرې نه کړو.

هڅونه:

١. له پورتنۍ کيسې څخه څه پند او عبرت اخلئ؟ په پنځو کرښو کې يې وليکئ.
٢. تاسو خپلو موخو ته د رسيدو لپاره څه کارونه کوئ؟ د دريو څيزونو نو مونه واخلئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم لوست

خپل امامان باید وپیژنو

موخه: د امامانو له شخصیت سره آشنائي.

پوښتنې:

۱. آیا امام علی، امام حسن، امام حسین او امام زین العابدین پیژنئ؟
۲. د ذکر شویو امامانو د زیږیدنې نیټه درته معلومه ده؟

امـــام عـــلي (رض):

امام علي د ابوطالب زوی او دنبي کریم(ص) د تره زوی او زوم دی. مهربانه مور یې حضرت فاطمه د اسد لور ده. د فیل د کال څخه دیرش کاله وروسته د رجب د میاشتې په دیارلسم په کعبې شریفې کې زیږیدلی دی. امام علي د هجرت په څلویښتم کال د رمضان د مبارکې میاشتې د نولسمې شپې په سهار د عبدالرحمن بن ملجم په لاس زخمي او د همدې میاشتې په یو ویشتمه شپه یې د شهادت شربت وڅښه.

امام علي په علم، زړه ورتوب، تقوا، سخاوت او ټولو انساني کمالاتو کې بې ساري و.

امـــام حـــسن:

امام حسن د امام علي(ع) او بي بي فاطمة الزهرا مشر زوی دی. امام حسن د هجرت په دریم کال په مدینه منوره کې د رمضان د مبارکې میاشتې په نیمایي کې د نیا ته سترګې وغړولې او د هجرت په پنځوسم کال د صفر په میاشت کې په شهادت ورسید.

په نبي کریم(ص) امام حسن او امام حسین ډیر زیات ګران و او د دوی په هکله یې فرمایلي دي: حسن او حسین د جنت د ځوانانو سرداران دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امـــام حـــسين:

امام حسین د امام علي او فاطمة الزهرا زوی او د امام حسن ورور دی.

امام حسین د هجرت په څلورم کال د شعبان د میاشتې په دریمه نیټه په مدینه منوره کې زیږیدلی دی. دهجرت په یو شپیتم کال د محرم د میاشتې په لسمه نیټه د کورنۍ له ټولو غړو او ملګرو سره د یزید بن معاویه په لاس د کربلا په دښته کې په شهادت ورسید.

نبي کریم(ص) د امام حسین په هکله داسې فرمایلي دي: حسین د هدایت او لارښوونې څراغ او د نجات کښتۍ ده.

امام زین العابدین(رض):

د شیعیانو څلورم امام(پیشوا) حضرت علي زین العابدین دی.

امام زین العابدین د امام حسین زوی دی، چې د هجرت په **۳۸** کال د مدینې منورې په پاک ښار کې یې دنیا ته سترګې غړولې دي. په **۵۷** کلنۍ کې په شهادت رسیدلی دی. څرنګه چې امام زین العابدین ډیر عبادت کاو په زین العابدین(دعبادت کوونکو ښایست) او په سجاد(ډیر سجده کوونکي) باندې مشهورو. امام سجاد ډیرې ښې دعاګانې لري او په هغه کتاب کې راټولې کړای شوې چې د «صحیفه سجادیه» په نامه یادیږي او اوس هم شته دی.

هخونه:

۱. د لوست لنډیز په لسو کرښو کې ولیکئ.

۲. زده کوونکي دې د څوکسیزو ګروپونو په ترڅ کې د لوست د موضوع په هکله خبرې وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دويم فصل: فقهي احکام

اتم لوست

د تيمم د رواوالي ځايونه

موخه: د هغو ځايونو پېژندنه چې تيمم په کې روا دی.

پوښتنې:

١. که اوبه ونه لرو چې اودس پرې وکړو نو څرنګه به لمونځ کوو؟

٢. په کومو ځايونو کې د اوداسه په ځای تيمم کولی شو؟

د اسلام مبارک دين دآسانۍ دين دی او الله تعالی هيڅکله نه غواړي چې خپل بندګان له سختۍ سره مخامخ کړي. ځينې احکام او قوانين د ځينو شرايطو په وخت کې د بندګانو د اسانۍ له پاره بدلون مومي.

مـثلاً: الله تعالی امر کړی دی چې کله انسان اوبه پيدا نه کړای شي او يا له اوبو څخه استفاده ورته زيان او ضرر رسوي، نو په دې صورت کې بنده کولی شي چې داوداسه او يا غسل په ځای په پاکو خاورو باندې تيمم ووهي. په دې لوست کې دا زده کوو چې په کومو وختونوکې د اوداسه او يا غسل په ځای تيمم ووهو، او په وروستني لوست کې به دا زده کړو چې تيمم څرنګه وکړو. هغه ځايونه چې د اوداسه او يا غسل په ځای باندې بايد تيمم ووهل شي عبارت دی له:

١. **د اوبو نشتوالی**: که له پلټنې او کوښښ څخه وروسته مو هم او به پيدا نه کړې چې په هغو اودس او يا غسل وکړو نو کولی شو چې تيمم ووهو.
   همدارنګه که د اوبو په پيدا کولو کې سختي وه بيا هم تيمم وهلی شو.

٢. **د اوبو داستعمال زيان**: که له اوبو څخه ګټه اخستل او استعمال يې زموږ د بدن لپاره زيان رسوي، بايد تيمم ووهو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. **د اوبو شته والی مگر هغه ته د ښبنلو اړتيا:-** که يوه اندازه اوبه ولرو او اودس پرې وکړو، نو له تندې سره لاس او گريوان کيږو. په دې صورت کې هم بايد تيمم ووهو.

۴. **د مناسب وخت نه لرل:** که داوداسه او غسل لپاره کافي او پوره وخت ونه لرو، بايد تيمم ووهو.

۵. که اوبه د بل چا مال وي او د لاس وهل په کې ناروا وي، نو بايد تيمم ووهو.

په پورتنيو ياد شويو وختونو کې بايد له اوبو څخه د گټې اخيستلو په ځای په خاورو باندې تيمم ووهو او له هغه وروسته لمونځ وکړو.

هڅونې:

۱. دوه داسې مثالونه بيان کړئ چې د اوبو استعمال په کې زيان رسوي.

۲. له مور او پلار څخه مو وپوښتئ چې له پورتنيو ياد شويو ځايونو څخه له کوم يوه سره مخامخ شوي دي؟

ارزونه:

۱. که ....وخت و نه لرو نو د اوداسه په ځای تيمم وهو؟

۲. د زده کوونکو څخه دې څو کسان پورتني پنځه ځايونه په نوبت سره له ياده ووايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم لوست

څرنګه تیمم کوو؟

موخه: د تیمم د څرنګوالي زده کړه.

پوښتنې:

۱. آیا تر اوسه مو تیمم کړی او یا مو بل څوک لیدلي چې تیمم کوي؟
۲. څرنګه باید تیمم وکړو؟

په مخکیني لوست کې مو هغه وختونه، چې د اوداسه یا غسل په ځای تیمم وهو، زده کړل، په دې لوست کې دتیمم د کولو طریقه زده کوو.

۱. اول نیت تړو چې د الله تعالی د خوښې لپاره د اوداسه یا غسل په ځای تیمم کوو.
۲. خپل دواړه لاسونه د خاورې یا تیږې او یا لوټې په مخ باندې ږدو.
۳. دواړه لاسونه په خپله تنده او دواړو لوریو یې د ویښتانو له شنه کیدو څخه تر ورځو پورې او پزې له پاسه راکاږو
۴. د چپ لاس په ورغوي د ښي لاس شاله مړوند څخه د ګوتو تر سرونو پورې راکاږو.
۵. د ښي لاس ورغوي باندې د چپ لاس شاله مړوند څخه د ګوتو تر سرونو پورې را کاږو.
۶. باید په یاد ولرو چې تیمم په خاوره، شګه، تیږه او لوټه روا دی. هغه شی چې په هغو تیمم وهو باید پاک وي او غصب شوي نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هڅونه:

۱. ښوونکی دې د زده کوونکو په مخکې تيمم ووهي او وروسته دې له څو تنو زده کوونکو څخه وغواړي چې د نورو زده کوونکو په مخکې تيمم ووهي که کومه تير وتنه ور څخه وشي زده کوونکي دې هغه اصلاح کړي.

ارزونه:

۱. ښاغلی ښوونکی باید خپل ځان له زده کوونکو څخه په عملي آزموينه ډاډمن کړي چې دتيمم کولو طريقه يې زده کړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه مستحبات او مکروهات

موخه: دلمانځه له مکروهاتو او مستحباتو سره آشنايي.

پوښتنې:

۱. مستحبات او مکروهات يعنې څه؟

۲. د لمانځه مستحبات او مکروهات کوم دي؟

مستحبات:

د لمانځه مستحبات هغه شيزونه دي چې که لمونځ کوونکی په خپل لمانځه کې هغه سرته ورسوي، زيات ثواب لاس ته راوړي. مګر د واجبو په څير نه دی چې حتماً بايد سرته ورسيږي او که يې اداء نه کړي لمونځ يې باطليږي.

د لمانځه مستحبات په لاندې ډول بيانيږي:

۱. د لمانځه په اول کې د آذان او اقامت ويل.

۲. د واجب لمونځونو په دويم رکعت کې له حمد او سورت څخه وروسته د قنوت د دعا ويل.

۳. د حمد له سورت څخه مخکې د (**اعوذ بالله من الشيطان الرجيم**) ويل.

۴. په دريم او څلورم رکعت کې له څلورو تسبيحاتو وروسته د (**استغفر الله ربی و اتوب اليه**) ويل.

۵. رکوع ته له تللو څخه مخکې د تکبير ويل.

۶. له لمانځه څخه وروسته په ځانګړې توګه د بي بي زهرا د تسبيحاتو ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه مکروهات:

د لمانځه مکروهات له هغو کارونو څخه عبارت دی چې په سرته رسولو يې د لمانځه ثواب کميږي، مګر لمونځ نه باطليږي. يو شمېر مکروهات په لاندې ډول بيانيږي:

۱. په لمانځه کې بدن ښي يا چپ لور ته کم کړول (که زيات کوږ شي لمونځ باطليږي).

۲. په خپل لاس يا ږيره لوبې کول.

۳. د خولې لاړې توکول.

۴. د خلکو د خبرو د اوريدلو لپاره چپ کيدل.

۵. په تنګ اوداسه سره دلمانځه اداء کول.

هڅونه:

۱. په څو کسيزو ډلو وويشل شئ او دلوست د محتوى په هکله خبرې وکړئ.

۲. مستحبات او مکروهات په دوو ځانګړو لستونوکې وليکئ.

ارزونه:

۱. ښاغلي ښوونکی دې د مستحباتو او مکروهاتو يو ګډ لست په تخته وليکي او له زده کوونکو څخه دې وغواړي چې هغه په دوو بيلو برخو کې وکاږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قنوت دعا

موخه: د قنوت د دعا له څرنګوالي سره د زده کوونکو آشنائي.

پوښتنې:

۱. د قنوت دعا څه معنی لري؟

۲. د قنوت دعا څرنګه ویل کیږي؟

۳. کومه دعا په قنوت کې ویل کیږي؟

مرضیې د خپلې اسلامي ښوونې له ښوونکي څخه پوښتنه وکړه.

ښوونکی صاحب! دا چې خلک د لمانځه په منځ کې خپل لاسونه له بدن سره نږدې د آسمان لوري ته پورته کوي او په هغه وخت کې یوه ځانګړې دعا وایي د دغه کار نوم څه او په هغه وخت کې لمونځ کوونکی څه وایي؟

ښوونکي د مرضیې په ځواب کې وویل: هغه د قنوت دعا ده.

قنوت په لغت کې د عاجزۍ، حکم منلو او تسلیمیدو په معنی دی. او د دعا په معنی باندې هم دی. مګر په لمانځه کې قنوت یوې ځانګړې دعا ته ویل کیږي چې په دویم رکعت کې له قرائت څخه وروسته ویل کیږي.

په قنوت کې د هر ډول دعا ویل جواز لري. یوه له هغو دعاګانو څخه چې په قنوت کې ویل کیږي او په قرآن کریم کې هم ذکر شوې ده دا ده.

(ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة و قنا عذاب النار)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په نبي کريم(ص) او په اولادونو يې درود ويل په قنوت کې فضيلت لري.

(اللهم صل على محمد و آل محمد)

هځونه:

۱. یو زده کوونکی دې د سهار لمونځ سره له قنوته اداء کړي.

۲. یو زده کوونکی دې د ماښام لمونځ سره له قنوته اداء کړي.

ارزونه:

۱. زده کوونکي دې په دوه کسيزه ډلو وويشل شي او يو تن دې د قنوت دعا ووايي او نور دې هغه و ارزوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسم لوست

د لمانځه ماتوونکي

موخه: د لمانځه له ماتوونکو سره دزده کوونکو آشنايي.

پوښتنې:

۱. ماتوونکي څه معنی لري؟
۲. د لمانځه ماتوونکي کوم څيزونه دي؟

د لمانځه ماتوونکي له هغو کارونو څخه عبارت دي چې په سرته رسولو يې لمونځ باطليږي.

د لمانځه ځينې مهم ماتوونکي عبارت دي له:

۱. په لمانځه کې خوړل او څښل.
۲. په زوره خندا کول.
۳. په لمانځه کې خبرې کول.
۴. له لمانځه څخه دبيروني کار سرته رسول.
۵. ښي يا چپ خوا ته په زياتې اندازې د بدن کږول.
۶. د دنيوي تاوان له مخې ژړا کول. که د الله تعالی له ويري او يا د الله تعالی سره د مينې او محبت له مخې وژاړي لمونځ يې نه باطليږي بلکې ثواب لري.
۷. د لمانځه د رکنونو زياتوالی قصداً وي او که سهواً.
۸. په لمانځه کې له رکن پرته قصدا د بل شی زياتوالی.
۹. د دوه رکعتي يا درې رکعتي لمونځونو د رکعتونو په شمېر کې شک کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰. د لمونځ کونکي د جامې غصبوالی.

۱۱. په پليت او نجس بدن او جامی سره لمونځ کول.

هڅونه:

۱. د لمانځه ماتوونکي ياد کړئ.

۲. د پنځه کسيزه ډلو په ترڅ کې دلوست په محتوا خبرې وکړئ.

ارزونه:

۱. آيا زده کوونکو د لمانځه ماتوونکي پيژندلي دي.

آذان او اقامت

موخه: د آذان او اقامت زده کول.

پوښتنې:

۱. څوک آذان کولی شي؟
۲. آیا تر اوسه پورې مو اقامت ویلی دی؟

مسلمانان د هر لمانځه په پیل کې آذان کوي. هر وخت چې دجوماتونو له منارونو څخه د آذان آوازونه پورته شي مسلمانان د لمانځه لپاره ځانونه تیاروي او د جومات په لور خوځیږي.

په دغه لوست کې غواړو چې آذان او اقامت یاد کړو.

آذان:

آذان په لاندې ډول سره وایو:

الله اکبر .... ۴ کرته
اشهد ان لااله الاالله .... ۲ کرته
اشهد ان محمداً رسول الله...................... ۲ کرته
اشهد ان علیاً ولیّ الله .... ۲ کرته [۱]
حی علی صلاة................................ ۲ کرته
حی علی الفلاح................................ ۲ کرته
حی علی خیر العمل.......................... ۲ کرته
الله اکبر... ۲ کرته
لاا له الاالله...................................... ۲ کرته

[۱] دغه جمله د آذان او اقامت جزء نه ده بلکه د تبرک له مخی ویل کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې وغواړو لمونځ اداء کړو له آذان ویلو څخه وروسته اقامت وایو.

اقامت له آذان سره دومره توپیر نه لري. په لاندې ډول بیانیږي، پر تله یې کړئ.

الله اکبر .... ۲ کرته

اشهد ان لااله الاالله .... ۲ کرته

اشهد ان محمداً رسول الله............. ۲ کرته

اشهد ان علیاً ولیّ الله .... ۲ کرته

حی علی صلاة............................. ۲ کرته

حی علی الفلاح........................... ۲ کرته

حی علی خیر العمل...................... ۲ کرته

قد قامت الصلاة.......................... ۲ کرته

الله اکبر..................................... ۲ کرته

لاا له الاالله................................. ۲ کرته

هڅونه:

۱. زده کوونکي دې آذان او اقامت یاد کړي.

۲. د آذان او اقامت توپیر بیان کړئ.

ارزیابي:

۱. زده کوونکي دې آذان او اقامت په ټولګي کې ووایې او ښوونکی دې نمرې ورکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سهوې سجده

موخه: د سهوې له سجدې سره آشنايي.

پوښتنې:

۱. د سهوې سجده څه ته وايي.
۲. په کومو ځايونو کې بايد د سهوې سجده وکړو؟

که له لمونځ کوونکي څخه په لمانځه کې کومه تېروتنه او اشتباه وشي دلمانځه په اخر کې به دوه سجدې کوي له هغه وروسته به تشهد وايي او سلام به ګرځوي. چې دغه سجدو ته د سهوې سجده ويل کېږي.

د سهوې په سجده کې دا کلمات وايو:

(**بسم الله و با الله السلام عليک ايها النبي ورحمت الله و برکاته**).

په پنځو لاندنيو ځايونو کې د سهوې د سجدې اداء کول لازميږي:

۱. د لمانځه په منځ کې سهواً او په تيروتنی سره خبرې کول.
۲. د تيروتنې له مخې بې ځايه سلام ګرځول.
۳. د تشهد هيرول په لمانځه کې.
۴. که په څلور رکعتي لمانځه کې هير کړي چې څلور رکعته يا پنځه رکعته يې اداء کړي دي.
۵. کله چې يوه سجده ترې هيره شي.

هڅونه:

۱. د سهوې د سجدې اذکار حفظ کړئ.
۲. د سهوې د سجدې د لازم والي ځايونه ياد کړئ.

د جماعت لمونځ

موخه: د جماعت لمونځ سره آشنا کیدل.

پوښتنې:

۱. د جماعت لمونځ څه معنی لري؟

۲. د جماعت لمونځ څرنګه اداء کیږي؟

اسلام د یووالي او ورورولۍ دین دی او په جماعت سره د لمانځه اداء کولو ته په درنه سترګه ګوري. په جماعت سره لمونځ اداءکول د مسلمانانو د یووالي ښکارندوی دی. کله چې مسلمانان خپل ورځني لمونځونه په امام پسې اداء کوي او په هغه پسې اقتداء کوي دې ته دجماعت لمونځ وايي.

د جماعت په لمانځه کې امام له نورو خلکو څخه مخکې درېږي او نورلمونځ کوونکي ورپسې اقتداء کوي، یعنې اول به نیت تړي. د بېلګې په توګه، نیت مې کړی دوه رکعته د سهار لمونځ اداء کوم اقتداء مې کړې په دې حاضر امام پسې خاص د الله تعالی د رضا لپاره. له دې څخه وروسته به امام د حمد او توحید سورتونه قرائت کوي. هغه خلک چې په ده پسې یې اقتداء کړې قرائت به نه وایې. خو په نورو ټولو کارونو کې به د امام پیروي کوي، یعنې د حمد او توحید سورتونه به نه وایې اونور به ټول ذکرونه د رکوع، سجدې، تسبیحات، تشهد، سلام او داسې نور وایې.

د جماعت امام باید دوه خصلتونه ولری:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. عادل وی یعنی د گناه کولو څخه دي ډډه وکړی.

۲. لمونځ په صحیحه توګه ادا کړی.

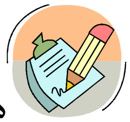

هڅونه:

۱. د جماعت لمونځ څه ارزښت لري؟

۲. زده کوونکي دي عملاً د جماعت لمونځ اداء کړي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

واجب لمونځونه

موخه: له واجبو لمونځونو سره آشنا کېدل.

پوښتنې:

۱. آیا پوهېږئ چې واجب لمونځونه څو دي؟
۲. آیا د آیات لمونځ له واجبو لمونځونو څخه دی؟

واجب لمونځونه هغه لمونځونه دي چې باید مسلمان هغه ادا کړي او که چېرته کوم کس دغه لمونځونه ترک او ونه کړل هغه ګنهګار دی. واجب لمونځونه شپږ دي.

۱. د هرې ورځې لمونځونه: هر مسلمان په شپه او ورځ کې باید پنځه لمونځونه ادا کړي.
۲. د آیات لمونځ: د آیات لمونځ دوه رکعته دی چې د سپوږمۍ او لمر د تندر نیولو په وخت او ځینې نورو حالاتو کې ادا کېږي.
۳. د جنازې لمونځ: کله چې مسلمان مړ شي مخکې د خښولو څخه هغه ته غسل ورکول کېږي او په دغه مړی د جنازې لمونځ ادا کېږي.
۴. د بیت الله شریف د طواف واجب لمونځ.
۵. د پلار قضایي لمونځ چې په مشر زوی واجب دی.
۶. هغه لمونځونه چې د اجارې، نذر، قسم او وعدې په واسطه واجبېږي.
کیدی شي د دغو لمونځونو یوه برخه په مفصله توګه سره په دې درسونو کې ولولو.

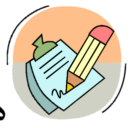

هڅوني:

۱. واجب لمونځونه په خپلو کتابچو کې ولیکې او په تکرار سره یې مطالعه کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم فصل:آداب او اخلاق

اوو لسم لوست:

اخـــلاق

موخه: له ښو اخلاقو سره د زده کونکو آشنايي.

پوښتنې:

١. ښه اخلاق څه معنی لري؟
٢. څرنګه کولی شو چې ښه اخلاق ولرو؟

یوه ورځ د اسلامي ښوونې په ساعت کې چې محمد حسن او عبدالحمید یو د بل تر څنګ ناست وو او د ښوونکي خبروته یې غوږ نیولی وو، ښوونکي وویل: زما دوستانو! که د ټولنې وګړي ښه اخلاق ولري هیڅکله به جګړې او دښمنۍ نه پیدا کیږي او نه به ستونزې را ولاړیږي.

عبدالحمید چې ځیرک زده کوونکی و، وویل: ښوونکی صاحب! ښه اخلاق چې د نیکمرغۍ لامل دي څه شی دي او کوم شیان لري؟

ښوونکي ځواب ورکړ: اخلاق د خُلقْ جمع ده. خُلقْ په لغت کې ښه خوی او عادت ته ویل کیږي . په دې توګه ښه اخلاق د ښه خوی او ښه عادت په معنی دي.

انسان کولی شي چې ښه خویونه ولري او هم کولی شي چې بد خویونه ولري.

داسلام سترلار ښود محمد مصطفی(ص) فرمایلي دي ((انی بعثت لاتمم مکارم الاخلاق))

ژباړه: زه د دې لپاره استول شوی یم چې ښه خویونه خلکو ته و ښایم. نو که ښه ځیرشو د نبی کریم(ص) د رسالت موخه د ښو او لوړو خویونو خپرول او رواجول وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

البته ښه خویونه هغه شیان دي چې له نن ورځې څخه باید د هغو نهال او تخم ستاسو ګرانو زده کوونکو په روح کې ځای پر ځای شي. ښه خویونه دا دي چې زده کوونکي د ادب خاطر وکړي. مشرانو ته سلام واچوي. له بدو خبرو او کنځلو څخه ځان وساتي. دروغ ونه وايي او په نورو خلکو پسې بدې خبرې ونه کړي ژر په غوسه نه شي. د غوسي په وخت کې له کنترول څخه ونه وځي. یوله بل سره بد چلن ونه کړي بلکې یو له بل سره مینه او محبت ولري. یو له بل سره په ورین تندي او خندا مخامخ شي. له هغو کارونو او خبرو څخه چې د خلکو د آزار سبب کیږي ځان وساتي. یوله بل سره مرسته وکړي. او د ضعیفو او ناتوانو خلکو سره کومک وکړي، د مور، پلار، ښوونکي او مشرانو قدر، عزت او احترام وکړي. خپل ځان اود خپل چاپیریال نظافت او پاکۍ ته پاملرنه وکړي.

هڅونه:

۱. د لوست لنډیز په لسو کرښوکې ولیکئ.
۲. د لوست د محتوي په باره کې خپل نظرونه ولیکئ او په صنف کې یې ووائی.

ارزونه:

۱. آیا زده کوونکو د ښو خویونو معنی زده کړې ده؟
۲. آیا دغه لوست د زده کوونکو په کړو وړوباندې اثر کړی دی؟

اتلسم لوست:

سلام اچول

موخه: د سلام اچولو له ارزښت سره آشنايي.

پوښتنې:

۱. سلام اچول په اسلام کې څه ارزښت لري؟

۲. د سلام ادبونه کوم دي؟

محمدعلي چې د ښوونځي د څلورم ټولګي زده کوونکی دی، ډیر با ادبه ځوان دی. ټول ټولګیوال یې ورڅخه خوشحاله دي او د ده د ښوخويونو او ادب ستاينه کوي. ځکه کله چې محمدعلي له خپلو ټولګيوالو سره مخامخ کيږي لومړی هغوی ته سلام اچوي، هغه په دې باور لري چې سلام اچول خوشحالي لاس ته راوړي، سلام د سولې او محبت ځلي دی. سلام اچول نوروخلکوته د ښه نيت ښکارندوی دی. په دې معنی چې زه له تا سره مينه لرم، د ستا په حق کې ښه نيت لرم او ستا لپاره خوښي او خوشحالي غواړم.

ښوونکي محمدعلي ته ويلي وو چې سلام اچول د زيري او اميد سره يوځای دی. هغه وخت چې د الله (ج) خبر وړونکي حضرت ابراهيم (ع) ته راغلل په داسې حال کې چې په ځيروکې يې د زيري او اميد ښښونکو وعدو نښانې له ورايه ځليدې په حضرت ابراهيم(ع) يې سلام وکړ.

يوه ورځ چې نبی کريم (ص) خپلو ملګروته د سلام په باره کې خبرې کولې ويې ويل: آيا خوښوئ چې د دنيا او آخرت د خلکو ترټولو غوره خويونه درته بيان کړم؟ اصحابو کرامو وويل ای د الله رسوله! هغه څه شی دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبی کریم(ص) وفرمایل:هغه ښه خوی یو او بل ته په لوړ اواز سره سلام اچول دي.

حضرت علی (رض) فرمایلي دي: په سلام اچولوکې او یا ښیګڼې او برکتونه دي. چې ۲۹ نیکۍ یې د سلام اچوونکي او یوه د هغه چا لپاره ده چې ځواب یې وایي.

هڅونه:

۱. د نبي کریم (ص) د خبرو په هکله یو له بل سره خبرې وکړئ او خپل نظرونه بیان کړئ؟

۲. د سلام اچولو د ارزښت په باره کې یوه مقاله ولیکئ چې ترپنځو کرښو کمه نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نولسم لوست:

د مخامخ کېدو ادبونه

موخه: د لیدلو او مخامخ کیدلو د ادبونو له ارزښت سره آشنایي.

پوښتنې:

١. د لیدلو او بیا لیدلو ادبونه څه معنی او څه ارزښت لري؟

٢. د لیدلو او بیا لیدلو ادبونه کوم دي؟

په اسلام کې له یو بل سره د مسلمانانو په ښو اړیکو او تګ راتګ ډیر ټینګار شوی دی. دغه اړیکې په یو لړ بنسټونو باندې ولاړې دي چې د مسلمانانو تر منځ د اړیکو د لاټینګښت موجب کیږي. په قرآن کریم او د نبی کریم(ص) په احادیثو کې ډیر ټینګار شوی دی، چې مسلمانان باید یو له بل سره ښې اړیکې ولري. دا یو څرګند حقیقت دی چې که د کورنۍ د غړو تر منځ اړیکې په ښو او رغنده بنسټونو، نه وي ولاړې، نه یوازې دا چې ښې پایلې نه لري، بلکې د جګړو او نا آرامیو سبب کیږي. د دې په اساس باید څیرشو چې الله (ج) د ښو او نیکو اړیکو لپاره کوم بنسټونه غوره کړي دي.

اسلام زموږ لپاره قانون غوره کړی دی، که څوک و غواړي، چې د بل چا کور ته ننوزي لومړی باید اجازه واخلي، کله چې د کور خاوند د ننوتلو اجازه ورکړه بیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولی شي، چې په ډېر ادب، احترام او د سلام په اچولو د هغه کورته ننوځي. که د کورخاوند اجازه ورنه کړه، پرته له دې چې خفه شي، باید بیرته و ګرځي.

ځینې له هغو ادبونو څخه چې له خپلو مسلمانو وروڼو او خویندو سره د مخامخ کیدو په وخت کې باید مراعات کړو عبارت دي له:-

۱. د مخامخ کیدو په صورت کې باید په نرمو او خوږو کلمو خبرې وکړو.

۲. د بل چا په خبروکې ور ونه دانګو، بلکې خپل نوبت ته انتظار وباسو.

۳. د نورو خلکو خبرې غوږ نه کړو.

۴. د نورو سپکاوی و نه کړو.

۵. په مجلسونو کې د نورو خلکو غیبت و نه کړو.

۶. د روغ ونه وایو او په هیڅ پسې بیځایه خبرې و نه کړو.

۷. د مشرانو قدر او ادب وساتو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت :

۱. له خپلوانو سره لیدنه کتنه څه ارزښت لري؟

۲. د اسلام دین له خپلوانو سره په لیدنه کتنه کې څه نظر لري؟

ارزونه:

۱. آیا زده کوونکو د ښو خویونو د بنسټونو ارزښتونه په خپلو لیدلو او مجلسونو کې موندلي دي؟

۲. آیا زده کوونکي د لوست ارزښتناک ټکي زده کړي او هغه یې په خپلو کارونو کې عملی کړي دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلم لوست

له بې ګټو خبرو څخه ځان ساتل

موخه: د بې ګټو خبرو پېژندل او له هغو څخه ځان ساتل.

پوښتنې:

١. بې ګټې خبرې کومې دي؟

٢. څرنګه کولی شو چې له بې ګټو او بې ځایه خبرو څخه ځان و ساتو؟

ژبه د انسان د وجود له ارزښتناکو غړو څخه ده. ژبه کولی شي چې انسان د دنیا او آخرت خوشحالیو او یا بد مرغیو ته ورسوي.

ګناهونه، لکه:

دروغ، غیبت، چغلي، کنځل. د خلکو سپکاوی او داسې نور ټول د ژبې په واسطه سرته رسیږي انسان کولی شي چې د خپلې ژبې په واسطه د الله (ج) ثناء او صفت و وایي او الله (ج) ته زاری وکړي. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دي: د مؤمن انسان له صفتونو څخه یو دا دی چې بې ګټې خبرې نه کوي او له هغو څخه ځان ساتي.

همدارنګه کیدای شي چې د انسان ژبه ناوړه و کاریږي یا خو باید انسان و پوهیږي چې څرنګه د خپلې ژبې ساتنه وکړي.

بې ګټې او بې ځایه خبرې څه شی دي؟ بې ځایه خبرې هغه دي چې هیڅ ګټه نه لري. ښایي ځینې خلک مو لیدلي وي چې په مجلسونو کې له هرې خوا خبرې کوي او خلک خندوي. دغه بې ځایه خبرې نه یوازې دا چې ګټه نه لري بلکې دغه هغه بې ځایه خبرې دي چې په قرآن کریم کې په بد نوم یادې شوې دي هغه خبرې چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

کينې او دښمنۍ سبب کيږي ډيري بدي او انسان بايد له هغو څخه ځان و ساتي. مؤمن انسانان پوهيږي چې د دوی ټول کارونه الله (ج) ويني او له ټولو کارونو څخه يې خبر دی له دې کبله دوی داسې کار سرته نه رسوي چې د الله (ج) د غوسې سبب شي. مسلمان ته نه ښايي چې خپل عمر په بې ځايه خبرو باندې تير کړي.

هڅونه:

١. د بې ځايه خبرو په هکله خپل نظرونه وليکئ.

٢. د بې ګټو خبرو زيانونه په خپلو کتابچو کې وليکئ.

ارزونه:

١. آيا زده کوونکي له بې ګټو خبرو څخه د ځان ساتنې ارزښت زده کړی دی؟

٢. آيا زده کوونکي عملاً له بې ګټو خبرو څخه ځانونه ساتي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو ويشتم لوست

نظافت او پاکوالی

موخه: د نظافت او پاکوالي له ارزښت سره آشنايي.

پوښتنې:

۱. نظافت او پاکوالی څه ارزښت لري؟

۲. تاسې چې کله ميوه خورئ آيا هغه مينځئ؟

محمد د دريم ټولګي زده کوونکی دی. هغه خپل لوست وايي او يو کوښښي زده کوونکی دی. هغه هر وخت د نا پاکو شيانو له خوړلو او څښلو څخه ډډه کوي.

محمد چې يوه ورځ له خپل ټولګيوال، سخي سره يو ځای له ښوونځي څخه د کور په خوا را روان وو، هغه سخي وليد چې په نا پاکو او نا مينځلو لاسونو د منې په خوړلو بوخت دی.

محمد له سخي څخه و پوښتل: سخي جانه! دغه منه دې له خوړلو څخه مخکې مينځلې وه؟ **سخي جان وويل**: نه مينځلې مې نه وه، مګر په دسمال مې پاکه کړې وه.

محمد ورته و ويل: سخي جانه! داسم کار ندی. که مېوه ونه مينځل شي ميکروب لري او انسان ناروغ کوي. انسان بايد نا پاکه او ميکروبي شيان و نه خوري ترڅو د هر وخت لپاره جوړ او تندرست وي.

سخي پوښتنه وکړه: په خوړلو او څښلو کې پاکي څه معنی لري؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد ځواب ورکړ: د نا پاکو او نا مینځلیو شیزونو له خوراک څخه چې ځان و ساتو، همدغه پاکي ده.

لیکن تا زموږ د مهربان پیغمبر دا خبره نه ده اوریدلې (النظافة من الایمان) پاکوالی د ایمان برخه ده. نو باید هر وخت پاک و اوسو، خپل ځان پاک و ساتو، د خپلو غاښونو پاک ساتلو له پاره په ورځ کې څو ځله مسواک استعمال کړو، خپل ویښتان ږمنځ کړو، خپل کالی په ښه توګه و مینځو، خپل د اوسیدلو کور او کوټه پاکه او سوتره وساتو، د خپل کور ناپاک شیان په کوځه او د کور په چاپیریال کې و نه غورځوو.

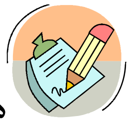

هڅونه:

۱. هغه کارونه چې د ځان، جامو، کور او کوځې په هکله سرته رسوئ په لاندې جدول کې یې ولیکئ:

ګڼه	د ځان په هکله	د جامو په هکله	د کور په هکله	د کوڅې په هکله
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				
۶				

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روغتيا ارزښت

موخه: د روغتيا له ارزښت سره آشنائي.

پوښتنې:

۱. روغتيا څه ارزښت لري؟

۲. څرنګه کولی شو چې خپله روغتيا وساتو؟

د الله تعالی له نعمتونو څخه يو هم د بدن روغتيا ده. د بدن د روغتيا او امنيت دټينګوالي نعمت هغه نعمتونه دي چې تر څو مو له لاسه نه وي ورکړي په ارزښت يې نه پوهيږو. موږ بايد خپل ځانونه ، جامې او دژوند چاپيريال پاک وساتو او هره ورځ سپورت وکړو، تر څو زموږ روغتيا خوندي پاتې شي. پاکوالی زموږ د روغتيا او جوړوالي ضمانت کوونکی دی. پاک او سوتره انسان د ټولو خوښيږي او هيڅ وخت ناپاکو او زيان لرونکو شيانو ته لکه: نسوار، سګرټ اوداسې نورو ته مه نږدې کيږي. ځکه چې له يوو پلوه د انسان روغتيا ته تاوان رسوي اوله بله پلوه انسان معتاد کوي. پاک او سوتره انسان هر وخت غواړي چې پرمختګ وکړي او دخپل هيواد د پرمختګ جوګه شي، تر څو د خپلې اسلامي ټولنې د وګړو لپاره د خدمت بنسټ شي او د ټولو وګړو ورسره مينه پيدا شي.

ښه انسان غواړي چې بدن او روح دواړه يې جوړ او روغ وي. کله چې ناجوړه شو اود روغتيا له نعمت څخه محروم شو بيا نه شو کولی چې پر مختګ وکړو.

هڅونه:

۱. د روغتيا ارزښت په څو کرښو کې وليکئ.

۲. د روغتيا د له منځه تللو لاملونه کوم دي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

درویشتم لوست

له غریبانو سره مرسته کول

موخه: له غریبانو سره د مرستې له ارزښت سره آشنایي.

پوښتنې:

۱. آیا غریبان مرستې ته اړتیا لري؟

۲. آیا تر اوسه مو له غریبانو سره څه مرسته کړې ده؟

په هره ټولنه کې غریب او اړ کسان وجود لري، خو زموږ په ټولنه کې زیات وګړي او کورنۍ شته چې مرستې او لاس نیولو ته اړتیا لري. د اسلام مبارک دین مسلمانان هڅولي دي، چې له غریبانو سره مرسته وکړي. داسلام په ښوونځي کې د مرستې د ارزښت په هکله لاندې کیسه په غور سره لولو:

امام حسن او امام حسین د کوچنیوالي په وخت کې ناروغ شول.

نبي کریم(ص) د یوې ډلې اصحابو کرامو سره د دوی پوښتنې ته راغی او له علی(رض) څخه یې وغوښتل چې دهغوی د جوړوالی لپاره څه شی په خپل ځان نذر کړي. امام علی، فاطمة الزهرا او فضې چې د دوی خدمتګاره وه دا یې په خپلو ځانونو نذر کړل، چې که حسن او حسین روغ شول نو درې ورځې به روژه نیسي. زیات وخت تیرنه شو چې دوی دواړه روغ شول دوی د خپل نذر د پوره کولو په نیت روژه ونیوله، د روژه ماتي په وخت کې یو غریب کور ته راغی او ویې ویل:

"**السلام علیکم یا اهل البیت رسول الله**" یعنې سلام دې وي پر تاسو ای دالله د رسول کورنۍ. د غریبانو له ډلې څخه یم، ماته خواړه راکړئ. دوی ټولو غریب سړی له ځان څخه مخکې کړ او خپله ډوډۍ یې هغه ته ورکړه او په هغه شپه یې پرته له اوبو څخه نور څه ونه څښل.

په دویمه ورځ یې هم روژه ونیوله. د روژه ماتې په وخت کې یو یتیم کورته راغی او ډوډۍ یې وغوښتله. په هغه ورځ باندې یې هم خپله ډوډۍ هغه یتیم ته ورکړه او خپله روژه یې په اوبو ماته کړه. په دریمه ورځ یې هم روژه ونیوله. د روژه ماتې په وخت کې بندي کور ته راغی او ډوډۍ یې وغوښتله. په دغه ورځ باندې یې هم خپله ډوډۍ بندي ته ورکړه.

د دغې ورځې سبا ته کله چې سهار شو حضرت علی(رض) حسن او حسین تر لاس ونیول او د نبي کریم(ص) په حضور کې حاضر شول. کله چې نبي کریم(ص) دوی په داسې حال چې د لوږې څخه لړزیدل ولیدل، ویې فرمایل:

دغه حالت چې په تاسو یې وینم زغملی یې نه شم. نو نبي کریم(ص) له دوی سره یوځای پاڅیدل اود امام علی(رض) د کور په لور روان شول.

کله چې کور ته ننوتل و یې لیدل چې بي بي فاطمه(رض) په محراب کې په عبادت ولاړه ده، خو لوږې د دې مبارکې په څیره او مبارکو سترګو اثر کړی و. نبی کریم(ص) د دغو حالت له لیدلو څخه ډیر پریشانه شو. په دغه وخت کې د «انسان» د سورت دغه آیتونه نازل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِيناً وَيَتِيماً وَأَسِيراً{٨} إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْـــهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُوراً{٩}

ژبـاړه: غريب، يتيم او بندي ته ډوډۍ ورکوي. او وايي چې موږ د الله **تعالی** د خوښۍ لپاره ډوډۍ ورکوو. له تاسي څخه يې اجر او ثواب نه غواړو.

هڅونه:

١. پورتنۍ کيسه ووايئ او په لسو کرښو کې يې په لنډه توګه وليکئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library